

שיטות מחקר איכותניות

החוג לניהול מידע וידע, סמסטר קיץ, 2017

הקורס דן ביסודות המחקר האיכותני. במהלך הקורס יתוודעו הסטודנטים להנחות היסוד של המחקר האיכותני, ולאופן בו הן מעצבות פרקטיקות מחקר - בחירת נושא מחקר והגדרתו, איסוף מידע, ניתוח ופרשנות של ממצאים. במקביל, יתרגלו הסטודנטים את יישומן של שיטות המחקר באמצעות מגוון פרקטיקות.

סמסטר קיץ, יום שלישי, 13:00-16:00

מרצה: ד"ר אורן מאירס omeyers@com.haifa.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש בדוא"ל

פניות למרצה בדוא"ל יענו בתוך 72 שעות

דרישות הקורס

1. קריאת המאמרים עפ"י הנושאים שיידונו בכיתה ובתרגילים. במידת הצורך, יגישו הסטודנטים תגובות קצרות (בדוא"ל) למאמרים. כל מאמרי החובה נגישים במודל.

2. השתתפות פעילה בשיעורים. השתתפות פעילה בשיעורים חיונית להצלחה בקורס. הסטודנטים ינכחו בלפחות 80% מן השיעורים. חל איסור מוחלט על שימוש בטלפונים ניידים במהלך השיעור. השימוש במחשבים אישיים במהלך השיעור נועד לצרכים אקדמיים בלבד. חריגות מן התנאים הללו יגרמו להורדה בציון הסופי של הסטודנט/ית.

3. תרגול פרקטיקות מחקר. במהלך השיעורים יתרגלו הסטודנטים מספר פרקטיקות מחקר איכותני (ראיון, תצפית, קבוצות מיקוד, ניתוח טקסטים מראיון, מן העיתונות הכתובה ומן הטלוויזיה). סטודנטים שלא ישתתפו בתרגולים אלה בזמן השיעור יהיו חייבים להגיש את התרגילים בכתב.

4. פרויקט מחקר. במהלך הקורס יגבשו הסטודנטים הצעת מחקר שתעשה שימוש בשיטות מחקר איכותניות. במהלך הסמסטר יגישו הסטודנטים ד"חות שידונו בשלבי התקדמותם בהכנת העבודה:
א. תיאור קצר של נושא מחקר (ללא ציון)
ב. הצעת מחקר
ג. עבודת מחקר מסכמת, שתשלב שימוש בשתי מתודולוגיות מחקר וניתוח של הממצאים.

מועדי הגשת ד"חות מחקר:

ניסוח ראשוני של נושא המחקר (ללא ציון): 8.8

הצעת מחקר: 22.8

פרויקט מחקר מסכם: 19.11

הרכב הציון הסופי בקורס:

השתתפות פעילה בתרגולים ושיעורים וקריאת המאמרים: 5%

תרגולי תצפית, ראיון, קבוצת מיקוד, ניתוח ראיון, ניתוח טקסט כתוב, ניתוח טקסט אלקטרוני: 5%

הצעת מחקר: 20%

פרויקט מחקר מסכם: 70%

מהו מחקר איכותני? מהם ההבדלים בין מחקר כמותי ואיכותני?

שקדי, א. 2003. מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום. תל-אביב: רמות, 17-36.

מלכה, ו. וקמה, ע. 2011. "חבל טבור שאי אפשר לחתוך אותו": תחזוק זהות ישראלית באמצעות תקשורת ישראלית בקרב ישראלים בארצות הברית. מסגרות מדיה, 7, 1-28.

צמיחת הפרדיגמה האיכותנית

ליבליך, ע. 2015. נרטיב אישי כפתח דבר. בתוך ר. ג'וסלסון, כיצד לראיין במחקר איכותני: גישה התייחסותית. תל-אביב: מכון מופ"ת, 9-23.

תיאוריה ופרקטיקה במחקר האיכותני

גירץ, ק. 1973. תיאור גדוש: לקראת תיאוריית תרבות פרשנית. בתוך: פרשנות של תרבויות. ירושלים: כתר, 15-40.

בוהאנון, ל. 1988. שייקספיר בג'ונגל. בתוך: ד. רבינוביץ' (עורך), שקספיר בג'ונגל: על מפגשים בין-תרבותיים. תל-אביב: דביר, 19-31.

מערך המחקר האיכותני

שקדי, 37-54.

איסוף הנתונים

שקדי, 55-91.

תצפית

קרומר-נבו, מיכל (2014). יום שישי, שתיים וחצי בצהריים: אתניות, מעמד ומגדר בחוג לריקודים קווקזיים. סוציולוגיה ישראלית: כתב-עת לחקר החברה הישראלית, 16(1): 109-131.

Carter, D. 2005. Living in virtual communities: an ethnography of human relationships in cyberspace. *Information, Communication & Society*, 8(2), 148-166.

ראיונות אישיים וקבוצתיים

גאסקל, ג'. 2011. ראיונות אישיים וקבוצתיים. בתוך: מ. באואר וג' גאסקל (עורכים). מחקר איכותני: שיטות לניתוח טקסט, תמונה וצליל. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 49-68.

רוזנברג, ח. ומעוז, י. 2011. "מפגש עם האויב": התקבלות ריאיון טלוויזיוני עם מחבלת בקרב בני נועד יהודיים נציים בישראל. מסגרות מדיה, 6, 89-118. <http://isracom.org.il/.upload/Pages%2089-118%20from%20Media%20Frames%206-10.pdf>

כוח, מעמד ואתיקה במחקר האיכותני

דושניק, ל. וצבר-בן יהושע, נ. 2001. אתיקה של המחקר האיכותני. בתוך מסודות וזרמים במחקר האיכותני, 343-368.

ניתוח הנתונים

שקדי, 93-110.

גירץ, ק. משחק עמוק: הערות על קרב התרנגולים הבאלינזי. בתוך: פרשנות של תרבויות, 273-306.

צאלח, כ. 2006. "רוב הסיכויים שזיכרון העבר יישכח כלא היה": הבנייה של הומוסקסואליות במדורי ייעוץ בעיתוני נוער. סוציולוגיה ישראלית, ז(2), 317-350.

קליין, ע. 2010. ניתוח שיח ביקורתי של טקסט עיתונאי. בתוך: ניתוח נתונים במחקר איכותני, 230-254.

רועה, י. וכהן, ע. 1999. אחד הימים היותר עקובים מדם: ניתוח השוואתי של חדשות פתוחות וסגורות בטלוויזיה. בתוך: ד. כספי וי. לימור (עורכים). אמצעי תקשורת המונים בישראל: מקראה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 463-476.

תוקף ומהימנות במחקר האיכותני

Tracy, S. J. 2010. Qualitative quality: Eight "Big-Tent" criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 16(10) 837-851.